

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-сиёсий газетаси • 1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ПАХТАКОРНИНГ ОЛТИНОЛАРИ

АХДИ БОРНИНГ, БАХТИ БОР

Ўзга парваршида август ҳосил тўплаш охири ҳисобланади. Ҳозир бригадани аъзолари бутун диққат-эътиборини бу муҳим ишга қаратган. Ўзгаларни қанчадир маслиҳат, ишловни вақтида ўтказиш, сув билан бирга гўнни шарбат усулида берил ва бегона ўтлардан тозалаш каби тадбирларни амалга оширишмоқда. Худлас, ҳозирги дамининг ҳар бир дақиқасидан унумли фойдаланиш.

Жамоани аъзолари 56 гектар ерда ўзгаларни ўстиришмоқда. Баҳорги қийинчиликлар, ёзда ҳам ҳароратнинг яисбатан паст келиши бироз ташвиш келтирди. Лекин ҳамма ижтимоийларини ишга солиб, нҳоллар ривожини тезлаштирилди. Ниятимиз ҳар гектар ердан 30 центнердан ошариб сифатли хом ашё йиштириш олиш. Ҳозир ўзгаларда 1,5-саклар сони кундан-кунга кўнаймоқда. Баъзи кўсаклар оқилиш арафасида турибди.

Даладаги ҳосил нисомаларига қараб айтиш мумкин, олинган режа албатта бажарилади. Бунинг учун парваршичи сувайтермаслик дозими. Бригадани жамоасининг аҳди ҳам шундай. Чунки юртиниз мустақиллигининг икки йиллиги нисомаларидан жорий йилда олинган топириқларини вақтида бажариш мўжзадас бурчидир. Тўйга тўна билан бориш ҳақиқатининг ўрф-одати.

Ҳар кунга ўз агрегати билан 8—9 гектар майдондаги нҳолларга ишлов берилмади. Биз, техника жи-

ловкорларининг иши, ҳозир жада кўнайган. Сабаби бунингча, ўзгаларнинг бўйи ўсган. Бу тракторнинг юришига ҳалақат беради. Нҳоллар ҳосил тўплаш палласига кирган. Салгина эҳтиёсизлик қилинса, улар нобуд бўлиши мумкин. Шу бонс найкалда тракторни секинлик ва нҳолда масъулият билан бошқариш зарур. Албатта хўжалик бош мутахассислари бу борада ўз ёрдамларини аямалли. Бош инженер Абдузодд Юсуфов ва бош ҳосилот Убайдулла Боймирзаевлар ишдаги ютуқ ва камчиликларни кўрсатиб, маслаҳатлар беришмоқда.

Ҳосили саранжомлаш пайти ҳам қийинчиликлар. Бу долзарб мавсум ҳам пухта тайёргарликни талаб қилади. Эҳтиёт қисм, ёнлигимошай маҳсулотларининг қиймат ва тақчиллигига қарамай бу борада ишлар дуруст бормоқда. Шу кунгача мажбур техниканинг деярли 80 фоизи тахт қилиб қўйилди. Тавмирлаш ишлари суръати кундан-кунга ошмоқда.

Бригадани жамоаси бу йил ҳосилининг асосий қисmini машиналарда йиштириб олишни аҳд қилган. Мустақиллигининг икки йиллиги нисомаларидан жорий йилда меҳнатда катта галабаларни кўлга киритишни аъзоларининг ўзларига ҳам фарз, ҳам қарз деб ҳисоблайдилар. Тўйга тайёргарликни бир дақиқа ҳам бўшаштирмаймиз.

Х. САЛОХИДИНОВ, Риштон районидан М. Келдиев номли жамоа ҳўжалик механизатори.

Зафаробод туманидаги генерал Собир Раҳимов номи янгра ширкатлари бирлашмаси пахтакорлари бу йил Жиззах вилояти хўжаликлари орасида табиий офатдан энг кўп зарар кўрган жамоалардан биридир.

Улар 3 минг гектарда тўлиқ гектарлар ҳосил қилиш учун фидокорона меҳнат қилди. Бутунги кунда ўзгалардаги шигил-шиғил кўсаклар бирлашма чуқуварларининг йиллиги байрами шарафига шундай тўхфа тайёрлашди. Қилинган ҳалол меҳнат, кўрсатилган матонат ва жа-

сorat тўфайли пахтакорлар режадаги 8 минг 300 тонна ўрнига 9 минг тонна оқ олтин армуғон этинини ният қилмоқдалар. Республика мустақиллиги кунининг икки йиллиги байрами шарафига шундай тўхфа тайёрлашди. Қилинган бурч деб билимоқдалар.

СУРАТДА: бирлашма раҳбари Тошўлат Эргашев илғор эвено бошлиғи Рузиз Ражабов ва тақрибали сувиш Шакарбой Самиев билан кўсаклар шодасини кўздан кечиришляпти.

К. ЖУРАКУЛОВ олган сурат.

Эшонбоев каби механизаторлар, Норзулло Курбонова, Қизиларгул Шомуродова ва Илдош Курбонова каби жамоа аъзолари бошқаларга ўрнак бўлиб, кунлик топириқни ошириб бажармоқдалар.

Ҳозир жамоа хўжалигининг барча бригадаларида ҳосил тўплашга алоҳида эътибор берилляпти. Шу бонс ўзгаларда кўсаклар кун сайин кўнаймоқда.

Х. ОТАМУРОВОД.

БАРАКАЛИ ҲОСИЛ ТЎПЛАНМОҚДА

марали меҳнат ўз натижасини бера бошлади. Ўзгаларда ҳосил туғуқчалари кўнак-кўнага кўнаймоқда. Хўжаликда нҳоллар таъгини юмшатиш, сув тараши, ўзгага комплекс ишлов бе-

рини агротехника қоидаларини асосида олиб бориляпти. Айниқса Карим Сейтаков, Сафарбой Хонов етакчилиги қилаётган бригадаларда бу иш яхши йўлга қўйилган. Шомурод Собиров ва Тирнаш

ИШОНЧ ЁРЛИГИ ТОПИРИЛДИ

Вьетнам Социалистик Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги факултетида ва мухтор элчи этиб тайинланган Нгуен Ван Дак 11 август кунини мамлакатининг Президенти Ислам Каримовга ишонч ёрлигини топириди.

Элчи жаюблари Ўзбекистон Президентига Вьетнам Социалистик Республикасининг Президентининг самимий саломини етказди. Ўз мамлакатининг раҳбарияти Марказий Осиё минтақасидаги сиёсий барқарорлиқни таъминлашда муҳим роль ўйнаётган, катта иқтисодий кувватга эга бўлган Ўзбекистон Республикасини билан ҳар томонлама ўзаро фойдали муносабатларни қарор топтиришга

алоҳида аҳамият бераётганини айтди. Ислам Каримов Нгуен Ван Дакнинг мазкур лавозимга тайинланиши Ўзбекистон ва Вьетнам ўртасидаги муносабатлар раванқига хизмат қилади, икки мамлакат халқларининг бир-бирини ахшироқ билиб олишига кўмаклашади, деб унинг билдирди. Ўзбекистондаги мавжуд ижтимоий-сиёсий вазият, амалга ошириляётган иқтисодий ислохот хусусида Осиё минтақасидаги сиёсий барқарорлиқни таъминлашда муҳим роль ўйнаётган, катта иқтисодий кувватга эга бўлган Ўзбекистон Республикасини билан ҳар томонлама ўзаро фойдали муносабатларни қарор топтиришга

Ўзбекистон Республикасининг Президентининг матбуот хизмати

ВАЗИФАЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

10 август кунини Наманганда вилоят фаолларининг йиғилиши бўлди. Йиғилиш қатнашчилари Ўзбекистон Президентини Ислам Каримовнинг республика вазири раҳбариятида бўлиб ўтган кенгашида сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифаларни муҳокама қилди. Шу масала юзасидан вилоят ҳокими Б. Рашидалиев матбуотда сўзлади.

Умурзоқов нутқ сўзлади. (ЎА).

АДЕНАУЭР ФОНДИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТОШКЕНТДА

Германия Федератив Республикасининг Конрад Аденауэр номидаги фонд делегацияси 10 август кунини Тошкентга келди.

Шу кунини Ўзбекистон Республикасини Ташқи ишлар вазирлигида мазкур делегация аъзолари билан учрашув бўлиб ўтди. Республика аъзолари билан учрашув шув уюштирилиши мўжзадас бурчидир. Тўйга тўна билан бориш ҳақиқатининг ўрф-одати.

Ҳар кунга ўз агрегати билан 8—9 гектар майдондаги нҳолларга ишлов берилмади. Биз, техника жи-

ловкорларининг иши, ҳозир жада кўнайган. Сабаби бунингча, ўзгаларнинг бўйи ўсган. Бу тракторнинг юришига ҳалақат беради. Нҳоллар ҳосил тўплаш палласига кирган. Салгина эҳтиёсизлик қилинса, улар нобуд бўлиши мумкин. Шу бонс найкалда тракторни секинлик ва нҳолда масъулият билан бошқариш зарур. Албатта хўжалик бош мутахассислари бу борада ўз ёрдамларини аямалли. Бош инженер Абдузодд Юсуфов ва бош ҳосилот Убайдулла Боймирзаевлар ишдаги ютуқ ва камчиликларни кўрсатиб, маслаҳатлар беришмоқда.

Ҳосили саранжомлаш пайти ҳам қийинчиликлар. Бу долзарб мавсум ҳам пухта тайёргарликни талаб қилади. Эҳтиёт қисм, ёнлигимошай маҳсулотларининг қиймат ва тақчиллигига қарамай бу борада ишлар дуруст бормоқда. Шу кунгача мажбур техниканинг деярли 80 фоизи тахт қилиб қўйилди. Тавмирлаш ишлари суръати кундан-кунга ошмоқда.

Бригадани жамоаси бу йил ҳосилининг асосий қисmini машиналарда йиштириб олишни аҳд қилган. Мустақиллигининг икки йиллиги нисомаларидан жорий йилда меҳнатда катта галабаларни кўлга киритишни аъзоларининг ўзларига ҳам фарз, ҳам қарз деб ҳисоблайдилар. Тўйга тайёргарликни бир дақиқа ҳам бўшаштирмаймиз.

Х. САЛОХИДИНОВ, Риштон районидан М. Келдиев номли жамоа ҳўжалик механизатори.

МИРИШКОРЛАР ДАЛАСИДА

Кенг дала. Август ўрғалаб қолган бўлса-да, ҳарорат пасайганича йўқ. Қўёш тадирдек қиздиради. Атрофда сароб жимирляпти. Пахтакор далада. Пайкал оралиди. Унинг қайғитини яхши. Сабаби ҳозир ўзгаларга ма на шундай ҳарорат керак. Ўғитга тўйинган, оёбхалтга қонган ўсимлик учун айин маҳкам бу. Шунинг учун уззу кун даладан бери келмайдилар. Чунки, гуркираб ўсаётган, кун сайин маржон кўсаклари кўнайиб бораётган ўзгаларда пахтакор эртасини, қут-баракатга тўла дастурхонини кўради.

Биз ўтирган машина катта йўл ёқасидаги пайкал томонга бурилганда ҳамроҳларимиздан бири ҳайдовчига сўз қотди:

— Тўхтаган-чи, ўзгани говлятиб юборишмагани...

У машинадан сакраб пастга тушибди. Ўзгаларни, белга уриб турган йилкаларга юрди.

Биз ҳам хавотирланиб бирин-кетин пастга тушдик. Энди дала ёқасига борганимизда у қаддини фоз қилиб биз томонга қаради:

— Ўзимам йўловдим-а, ҳамро ака далада бундай бўлиши мумкин эмас деб. Отасига раҳмат! Бир тушда ўн тўртта бўлиб кўсан санадим. Қани энди ҳамма мана шу азаматлардай меҳнат қилса.

— Боя сизларга айтган миришкорлар шунинг бўлиди. — деди хўжалик директори Жамоал Исроиллов у билан кўришаркан. — Мўлжал қанча бу йил?

Бошқарувчи поёисиз пайкалларга, шарқ томондан эсиб турган илқ шамолда аста тебранаётган ям-ийил ўзгаларга қандайдир меҳр билан қараб олди-да аста сўз бошлади.

— 556 гектар ермиз бор. Шу ерларга баҳорда баракат уруғини қисқа муҳлатда қалаб олгандик. Лекин жала, дўл бизларни ҳам четлаб ўтмади. Бир қисм ермизга чигитини қайта экиди. Нҳоллар минерал ўғитлар билан қўшимча озиқ-лантирилди. Ўсимлик қатор ораларини доимо майин сақлашга эътибор бердик. Сувдан қолдирмадик.

Ўзга бебаҳо экани. Ишловини ўрнига қўйсанинг доғда қолдирмадик. Ҳаракатлариниз зое кетмади. Ўғитмиз серрох, серрохли бўлиб ўсаяпти. Худо хоҳласа, режамизни ортиги билан уйдalaymиз.

Дехқонга эрминлик берилганлиги ахши бўлди. Энди даромадимиз ўзимизга боғлиқ. Режани қанча ошириб бажарсак ўзимиз қиймат баҳода сотадиган пахта ҳам шунча кўп бўлади. Бунинг ҳамма яхши билади. Шунинг учун ҳам энди механизатор пайкалнинг у бошиндан бу бошига кўпроқ бориб келишни эмас, сифатини ўйлайди. Бирор туп ўзгани шикастламаслик пайда бўлади. Сувчи ҳам шундай. Фикри-ёди ўсимликнинг чулалаб ва қўллаб қолмаслигида.

Шийпон томонга юрдик. Икки ёнимиз ям-ийил. Ўзгаларнинг пастки қисмида

маржон кўсаклар. Юқорида оқ, қизил гуллар. Кўз яшнайди. Уқ ариқча яқинлашди. Эни бир метрча келадиган пайкални кесиб ўтган ариқда зилол сув жимирляпти. Эгитларга бирдек талалган сув аста шилдирайди. Қўшиқдай мулойим ёқди қўлоққа унинг саси.

Хов нарида шимларининг почасини тиззасигача шимарган сувчи кетмонини елкасига ташлаганича эгит оралиди. Тез-тез кетмонини офтобда ялтиратиб ерга уради. Бир жўкин кенгайтирса, бирининг бағрига тупроқ тортади.

Ҳорманг, Абдужалил Ошиқлар эдик етмай сув кечарди. Сиз эътигинингизни йўқотдингизми, — деди бошқарувчи унга ҳазил қилиб.

— Энди биз пахта ошинг ака! Ҳаётимиз мана шу оқ жоюнингнинг қўлида. Атрофда парвона юрмасак бўлмайди, деб жаюб берди у. Ариқдан сакраб ўтиб биз билан кўришдик. У бўлимдагина эмас, бутун совхозда тақрибали сувчи саналади. Сувчилик қийин эмасми, сўраймиз ундан. Қўпинча тунда ҳам ишлаганга тўғри келадидейшадилар.

— Очинини айтганда, дехқончилик осон касб эмас. Аммо оғирнинг устидан, енгилинг остидан ўтиб, хўжақўрсинга ишлаб юрадиганлар ҳам йўқ эмас. Улар ўзларини ўзлари алдашаётганини тушунишмайди. Кузда галвир сувдан қутарилганда қўлларини бўш, ҳам-ёллари қуруқ бўлиб қолаверади.

Пахта экиб нонини ейман деган одам ҳаммасига чидайди. Лекин чиданининг ўзи камлик қилади. Ишлаш керак, ишининг кўзини белиб

ҳалол, баракали ишлаш керак. Агар киши касбини, ерини севса унга ҳеч нараса қийин эмас. Қилаётган меҳнати чарқоқ эмас, роҳат келтиради. Кузда меҳнатнинг билан бунёд бўлган тоғ-тоғ хирмонларни кўргангизда ҳамма чеккан захматларинг унут бўлиб кетади. Қалбнинг ифтихор туйғуси қоқлайди.

Мен сувчилдан насибамни топдим. Шу касбим орқали уйли-жойли бўлдим. Кунини кеча мутахассислар пайкалларини орабди, ҳосил чўғини чамабди, агар парварини бошқармасаларининг гектарига бемалол 30 центнердан оласизлар, деб айтишди. Хуллас бу ёғи ўзимизга боғлиқ. Меҳнатимизни аямаймиз.

У кетмонини елкасига ташлаб пайкал сари йўл олди. Шийпондаимиз. Ҳаммаёқ саранжом-саршита. Атрофда мева-сабзавот гарқ пишган. Газета-журналлар, китоблар, радио бор. Қозонда ош пиширилмоқда. Одамларнинг тушдида миришқор дам олишлари учун шаронт етарли.

— Бу йил хўжалигимиз пахтакорлари 6700 тонна оқ олтин етиштириш режасини белгилашган, — деди директор Жамоал Исроиллов.

— Ҳозир барча пайкалларда мўлжалдаги ҳосилни қоплайдиган даражада ҳосил етилмоқда. Аммо биз ўз ишимиздан қониқайётганимиз йўқ. Август ҳосилга ҳосил қўлиш оғи. Ўзгаларга минерал ўғитларнинг йиллик нормасини бериб бўлганмиз. Ҳозир жамғарилган маҳаллий ўғитдан кенг фойдаланилмоқда. Демак, тупроқда озуқа етарли. Фақат ўсимликнинг сувдан

қолдирмаслиги, вақтида культивация қилиб тулпроқнинг майин, дондор бўлишини таъминлашдир. Бундан ташқари ўсимлик касалликларини ва зараркундларини қаршии самарали кураш олиб бориш катта меҳнат эвазига етиштирилган ҳосилни сақлаб қолишда муҳим аҳамиятга эга. Шунинг учун ҳам биз бу ишни алоҳида назорат остига олганмиз. Қарақатларимиз зое кетмапти. Ҳосил қўшандларини ўз вақтида зарарсизлантирилмоқда.

Чўлда ишчи кучи кам. Шунинг учун асосий оғирлик техника зиммасида. Йилнинг-теримга оз вақт қолди. Бизнинг шароитимизда доғда қолмаслик учун асосий ҳосилни машиналар зиммасига юклаганмиз. Мажбур 56 та терим агрегати, кўрак терадиган, кўрак чувиладиган машиналар, прицепларнинг асосий қисми шайлаб қўйилди. Айни кунларда сўнгги агрегатлар созлангани билан бир қаторда қўлдан чиққанлари қайта-қайта текшириб қўриляпти.

Биз шийпонда турганимизда тушлик учун бир гуруҳ қиз-жувоқлар келишди. Улар машина ўтган пайкаллардаги ўзгаларнинг ен шохларининг чилишайётган экани. Бутун чилиш туғалланганлиги муносабати билан ош дамланибди. Шу баҳона ўзга парварини илғорларини муқофотлаш учун пул, совгалар тайёрлаб қўйинибди.

Атроф ям-ийил. Ўзгалар шамолда оҳиста чайқалади. Ана шу далалар қўйинида юрт бойлигимиз, қут-баракатимиз оқ олтин бунёд бўляпти. Уларини ҳормай-толмай тер тўкиб меҳнат қилаётган қалб пахтадасида оқ миришқорлар яратилмоқда. Меҳнатингиздан баракат топинг, сирдарелик чуқуварлар.

Усмон МУҲАМЕДОВ, Каримжон РИХСОВ.

ИЛҒОРЛАР ИБРАТИ

Бўка тумани пахтакорлари агротехника тадбирларини сифатли амалга ошириб, кўсаклар шодасини кўпайтиришмоқда. Улар жорий йилда ҳар гектар ердан камиди 25 центнердан хирмон қўтаришни ният қилишган. Заршумослар август ойининг ганимат кунларидан унумли фойдаланиляпти. Бутун эътибор ўзга парварини қаратилган. Ансарият жамоаларда экин ривожини яхши. Ҳар тупда камиди 5—6 тадан кўсак бор.

Туманда йилнинг-терим барсунига ҳам тайёргарлик барвақт бошланди. 6 та пахта қабул қилиш пунктларини таъмирланиб, оқ олтин мавсумига шай қилиб қўйилди. Далада ишлайётганларга қўлай шароитлар яратилган. Дала шийпонлари омманвий сиёсий ишлар маркази, дехқон оромоҳига айланди. Ҳалол меҳнат қилиб катта обрў эътибор қозонган, Бўка фахри бўлиши Убайдулла Кенжаев, Маъмур Ҳойпов, Турсунбой Сувокулов каби уста дехқонлар тажрибаси омманлаштирилляпти.

Чунки бу тажрибакорлар ўзларининг кўп йиллик илганилар билан пахта илганининг ҳақиқий билимдонлигига айланишган. Шунинг учун ҳам улар об-ҳаво қандай келишидан қатъий назар мўл ҳосил етиштиришга муваффақ бўлишмоқда. Миришқорлар далаларида жорий йилда ҳам ўзга парварини намунали ташкил-етилди. Шу тўфайли барча пайкалларда юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада пахта бўлиши аниқ.

Р. ОРИПОВ.

ОЛАМДА НИМА ГАП?

ТОҶИКИСТОН ТАШҚИ ИШЛАР ВАЗИРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

Тоҷикистон Ташқи ишлар вазирлиги Афғонистон ҳукуматида тоҷик-афғон чегарасининг Помир участкасида рўй берган янги ҳарбий иғвогарликдан жиддий ташвиш-дағлигини баён қилди. Тоҷикистон Ташқи ишлар вазирлиги ахборот бўлими маҳаллий ва чет эл журналистларини ана шундан воқиф этди.

Баёнотда 10 август кунини Афғонистоннинг Мой-май қишлоғидан бир гуруҳ қурулди кишилар Россия ва Қозон чегарачиларининг автомашинасида ҳужум қилгани оқибатида икки чегарачи яранган, МДХнинг олти чегарачиси бузуқуруллик томонидан Афғонистонга жұнатиб юборилгани тасвирланган.

Тоҷикистон Ташқи ишлар вазирлиги Афғонистон ва Тоҷикистон раҳбарларининг учрашувига таъйирилган кетайётган бир пайтда содир этилган бу ҳодисани олний даражадаги учрашувини барбод этишга атайин урунмиш деб баҳолади. Афғонистон ҳукуматидан асирга олинган чегарачиларини дарҳол қайтаришни ва ҳарбий иғвогарликни содир этган айбдорларни кескин жолашани талаб қилди.

Тоҷикистон ташқи ишлар вазири Рашид Алимов баёнотнинг матнини расмий ташриф билан Душанбеге қарган Афғонистон ташқи ишлар вазири Ҳидоят Амин Арсаллага топириди.

ПОКИСТОННИНГ «ЯГОНА ҲИМОЯ ВОСИТАСИ»
Ҳиндистоннинг ПТИ ахборот маҳкамаси хабарига қараганда, Покистоннинг ўтиш даври ҳукумати раҳбари М. Қурешин Исламоабдада журналистлар билан суҳбатда АҚШ ҳарбий-иқтисодий ёрдам бериб қўйган, Покистон жуда «қучсизланиб» қолганлигини айтган. Покистон ўз хавфсизлигини таъминлашнинг «ягона воситаси» ядро қурулидир, деб ҳисобламоқда.

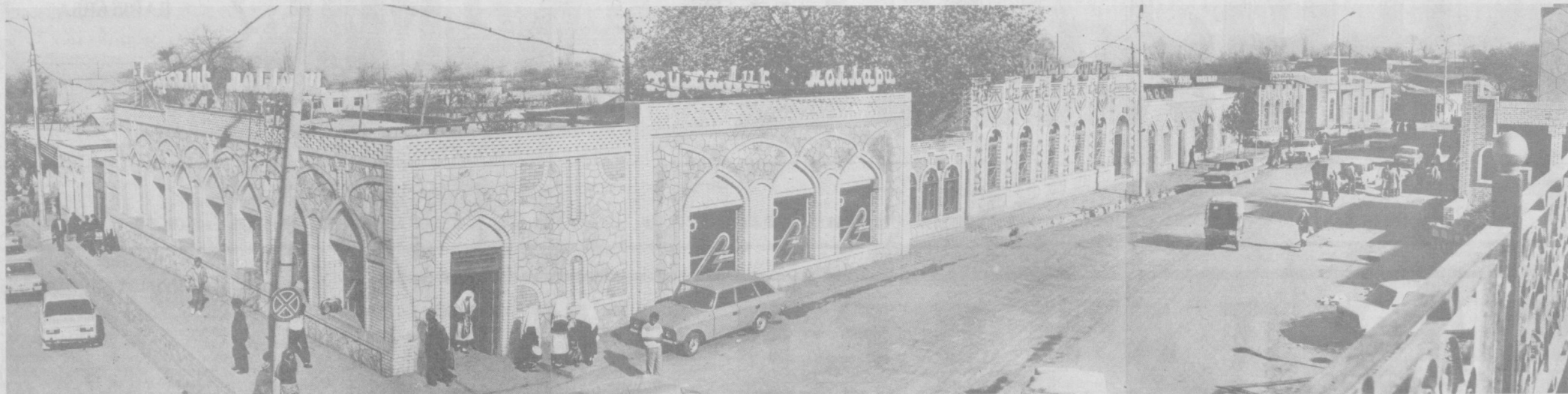
«ЖАНАНАТ»ГА ШОШИЛМАНГ
Икки йил аввал собиқ СССРдан Исронлга келганлар кескин руҳий безовталик ҳис этмоқда. МДХдан келган лхўдларининг сиёсий аниқлиги ташаббусига кўра ўтказилган тадқиқотлар ана шундан дарак бери.

«Тарихий ватанига» келганига уч ой тўлганлардан 8 фойизгина руҳий безовталикка мўбтаб бўлган бўлса, у ерда икки йилдан ортиқ ишганларда бу кўрсаткич 33 фойизни ташкил этди. «Тадқиқотлар 18 ёшдан 60 ёшга бўлган кишиларда олиб борилади, дейди доктор И. Гилат — агар кескаларини қўшиб ҳисобласак, рақамлар инда юқори бўларди.

Сиёсатлар аниқлиги президентини Натан (Аматлий) Шаранский тадқиқотлар натижаларини шарҳлар экан, туғилган юртин тарқ этганларга «келажакдан умидсизлик деган оғир ташхис қўйилган. Одамлар қачондир ўз мутахассислиги бўйича ишлаш оладиларми-йўқми билмайдилар», деди.

(ЎА).

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг икки йиллигига тўёна

Қўли гул, дили гавҳар ургутликларга балли!

Ургутда янги, миллий безакли бозор қурилди. Марказий бозорни қайта таъмирлашга эса 3 миллион сўм сарфланди. Умуман шаҳар ҳудудидagi бодончилик ишларини амалга ошириш учун 20 миллион сўм керак бўлди. Ўз вақтида ташкил этилган «Ургутни қайта қуриш» жамғармасида тулпанган маблағ 100 миллион сўмдан ошиб кетди. Шаҳардаги хайрли ишларнинг янада кенг қўламли, залворли бўлишида дили пок, гурури баланд ургутликларнинг ҳиссаси беқийсдир. Хайрия тариқасида йиғилган маблағ ҳамда уюштирилган ҳашар эвазига масжидлар, замонавий ускуналар билан жиҳозланган иккита дангил-лама болалар богчаси, «Ўзбекистон» жамоа хўжалигининг Ғус қишлоғида мактаб, бекатлар барпо этилди. Бу ишда ширкатлар, кичик корхоналар, фирмалар, ташкилотлар қўшаётган ҳисса ҳам салмоқли. Масалан, газлаштирилган Ғус қишлоғида мактаб, бекатлар дўкон, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишловчи «Шамс» кичик корхонаси бекат, буюртма бўйича қурилиш олиб борувчи «Ал-Батрос» кичик корхонаси чойхона, «Меҳнат-обод» жамоа хўжалигида мева, сабзавотларни, тамакини қайта ишлаш корхонаси, «Дилшод» уюм ва терини қайта ишлаш кичик корхонаси Ургут марказида дўкон қуриб беришди. Бу рўйхатни яна чўзиш мумкин. Лекин берсанг ейман, урсанг ўламан қабилда иш тутувчи баъзи корхона, ташкилот, жамоа хўжаликлари учун юқорида келтирилган мисолларни намўна қилиб қўрсатишнинг ўзини қиёфа қилса керак. Негаки, бугун ҳар бири-миш амалий иш билан мустақиллигини мустақамлашга ҳисса қўшишимиз керак. Ёки буни ургутлик дўстларимиздан ўрганса арзийди. Ахир, озоодлик нечоғли улғу. Унинг муҳитини англатиш учун Алишер Навоий бобомиз мерос қолдирган сатрларни келтириш мумкин. «Гар қадас ичра қўзил гул битса, булбулга тикондек ошён бўлмас эмиш». Қараиғ, ҳаттоки, қўзил гулли қафасдан кўра тиконинг устида ўтирган минг марта ахши эканким, у ерда ҳурлик насмлари эсаркан.

Президентимиз фармони билан шахсий томорқа хўжалигини кенгайтириш, уй-жой бўғд этишга кенг йўл очилди. Мустақиллигининг ilk шабадасидан баҳраманд ургутликларга 2 минг гектардан ортиқ ер ана шу мақсадга ажратилди. Натигада йиллаб кўп болали оилалар кун кўраётган танг ҳолат барҳам топди. Тўй-ҳашамлар, миллий маросимлар ўтказишга қулай, шинам, безакли уйлар қурилди. Ердан, сувдан фойдаланиш омилилари тақомиллашиб, ҳосилдорлик ўсди. Чорвага бўлган эътибор кескин ошди. Шу сабабли қай бир хонадонга ташриф буюрмаган сут, қатик, сариёғ, гўшт, сабзавотлар сероб.

Ургут тарихи, жўғрофияси ҳам ранг-баранг. Хали Урсин босиб олмасдан аввал бу ерда беклик бошқаруви тақомил топган. Урис сайёҳлари 870 қолдирган мабдаларда қайд этилишича, 1817 йилда Ургутда 138 та қишлоқ бўлган. 91 та тегиримон, 15 та обқувоз ишлаб турган. Маҳаллий аҳоли орасида савдогарлар бўлиб, улар бозорга энг зарур нарсаларни олиб келишган. Аксарият, моллар Ургутнинг ўзида ишлаб чиқарилган. Одамлар ўз кўнини ўзи кўрган. 1868 йилда Россия шафқатсизларча Ургутни босиб олган. Шу кундан бошлаб беклик барҳам топган. Азаллий анъаналар, миллий қадриятларга путур ет-

ган. Аллоҳга шукри, мустақиллик қўёши яна бошимиз узра порлади. Эркин, бировнинг қўмағисиз ўзимиз ривожланиш, илм чўққиларини эгаллаш, дийримизда бировнинг кўрсатмасисиз дарахт экиб, уй қуриш ҳуқуқини қўлга киритдик. Бугун Ургутда 178 қишлоқ бор. 1120 квадрат километр ер майдони мавжуд. 300 мингдан ортиқ аҳоли истиқомат қилади. Шимолдан Зарафшон дарёси орқали Булунғур, шимолий-шарқдан Самарқанд тумани, шарқдан Тожикистон, жанубда Қашқадарь билан чегарадош. Ургут Зарафшон тоғ тизмаларининг давоми бўлган Чақаликалон ва Қоратепа тоғларининг ён бағирларида денгиз сатҳидан 2 минг метр баландликда жойлашган. Атрофи адирлар, қирлар билан қопланган. Тахтакорача доводидан Тошкент — Термиз автомобиль йўли ўтган. Ургутда мармар, маргенец, мис, вольфрам ва қатор қазилма бойликлари бор. Тоғ заранги, аччиқ бодом, pista, наъматак, ровоқ, дўлана, тоғ пивизи, зира каби табиғатда асқотадиган ўсимликларга бой. Жайрон, қаклик, майна, бедана, булбуллар кўп.

1992 йили ҳар бири 10 миллион дونا пилиш қишлоқ таъйёрлашда 2 корхона ишга тушди. Иккинчи асфальт корхонаси ҳам қора «масаллиг» бера бошлади. Сут-қатиқни қайта ишлаш корхонаси, қандолатчилик тармоғи, чойхоналар, шифоналар, ҳаммомлар қурилди. Бу йил эса қўшни Тожикистоннинг Панжакент шаҳри билан ҳамкорликда Қатагон (Тупроқли) қишлоғида жойлашган мармар қонидан фойдаланишга киришилди. «Ургут—Ладамармар» қўшма корхонаси Панжакентнинг «Лада мармар» ва Ургут тамакини қайта ишлаш корхонаси ҳамийлигида барпо этилди. Ускуналар Италиядан келтирилди. Мармар қони истиқболли. У ердан оқ, атиргул, қора, атлас тусли мармар олинади. Бу қон Ургутнинг келажиги, чет эллар билан кенгроқ алоқа боғлашида хизмат қилиши шубҳасиз.

Ватанимизда Президент фармони билан «Тадбиркор» акционерлик тижорат тадбиркорлар банк ташкил этилиши ишбилармонлар фаолиятига ривож берди. Бунга Ургут туман «Тадбиркор» АТБ бўлимидаги иш жараннинг тизиллигидан билса ҳам бўлади. Шу банк бўлим бошлиғи Азъмжон Таневнинг таъкидлашича, 45 нафар тадбиркор улар билан алоқа боғлаган. 7 та кичик корхона, 5 та ширкат, 4 та деҳқон ва 8 та фермер хўжалиғи, 2 та хусусий фирма шулар жумласидан. Минжолар ҳозирча ердан пули олмасдан ишлашляпти. Лекин банкка давлат томонидан ажратилган 6 миллион 150 минг сўм кредитдан 1 миллион 250 минг сўмни имтиёзли равишда «Насур», «Янгибоб» кичик корхоналарига ва деҳқон хўжалиғига бериш қўзда тутилмоқда.

«Бобоеҳқон» хусусий корхонаси давлатдан қарз олмасдан 4 та болалар богчаси, 2 та шифоналарни аризон баҳодаги гўшт ва сут билан таъминляпти, — дейди Азъмжон. Акта мамунияти билан, Бу беҳуда эмас. Балки, Президентимизнинг оқилона, халқчи фармонлари, ҳукуматимиз қарорлари билан амалга ошириляётган тадбирларнинг натижасидир. Ургутда саҳаватпешаликка даъвогар, «Бобоеҳқон»нинг шериклари кўп. «Кенгагас» деҳқон хўжалиғида 100 гектар ер бор. Чорвачилик, деҳқончилик билан шуғулланыди. 1992 йили улар 5 миллион 706 минг сўм да-

ромад олишган. Шундан 3 миллион 424 минг 600 сўм иш ҳақи сифатида тарқатилган. 28 киши меҳнат қилади. Уларнинг ўртача даромади 130 минг сўмни ташкил этган.

«Бахрин» деҳқон хўжалиғидаги ишлар қўлами яна ҳам кенг.

Олдин бригадир бўлиб ишлардим, бир йилдан ошяпти, деҳқон хўжалиғини туздик, — дейди «Бахрин» деҳқон хўжалиғи раиси Барот Бозоров, — 100 гектар еримиз бор. 27 киши ишляпти. 24 бош қорамол боқимиз. Ҳозирча сут, арпа, бугдой, поллиз маҳсулотлари, картошка етиштиряпмиз. Машина, трактор, ускуна, дастгоҳлар бор. Ўтган йили 4 миллион 679 минг сўм соф даромад қилдик. Бу йил эса картошкани 137 фоииз, бугдойни 192 фоииз, поллиз маҳсулотларини 144 фоиизга ошириб адо этдик. Худо хоҳласа даромад кутилганидан эиёда бўлади. Туманда дўконлар очилиши, сутни қайта ишлаш тармоғи қурилиши, музқаймоқ таъйёрлашни режалаштириб қўйганмиз. Давлатдан қарз олганимиз йўқ. Бироқ, бугунги кунда пул тabora қадрсизлиги бораётган экан, биз кўп жойларга маҳсулот жўнатиб ҳамон пулимизни ологанимиз йўқ. Мисол учун Самарқанд вилоят қишлоқ хўжалик маҳсулотларини таъйёрлаш, сақлаш, сотиш идорасига ўтган йили 15 тонна картошка юбурвдик. Йиқинда улар бизга 45 минг сўм пул ўтказишди. Аммо, бу пулнинг залвори паст, ўз вақтидагидан.

Барот ака ишлаб чарчамайдиган, тиниб-тинчимас одам. Юзи доимо қулиб туради. Ишига лухта. Муаммолар олдида эсанкираб қолмайди. Балки полвоначисига олиша кетади. Хали ўйлаб юрган, режа тузаётган ишлари кўп. У кишининг ўзи «аввал амалга ошириб, сўнг гапиришни ёқтираман» дейди.

Ургут тумани ҳокимининг муовини Абдураззоқ Турсунов билан туман «Шердор» ижара корхонаси фаолиятини кўзатдик. Унинг раиси Туроб Раҳмонов билан ҳамсуҳбат бўлдик. «Шердор» таркибига 158 та маиший хизмат шаҳобчаси кирази. Шундан учта маиший хизмат уйи, 2 та маиший хизмат мажмуаси ва бир қанча шаҳобча хусусияшган, — дейди Туроб ака, — 1992—93 йилларда 44 та бинони ўз ҳисобимиздан қурдик. Қабул қилиш манзиллари, пойабзал таъмирлаш, сартарошхона, савдо дўконлари шулар жумласидан. 458 киши ишляпти. Шу йил тўлиқ барча нукталар хусусияшляпти. Биз республикада биринчи Ургут туман ойнаи жаҳони учун телеинроа барпо этилмиз. Лойиҳаси 100 миллион сўмлик. Айнаи дамба телеинроадаги бирламчи ишлар тугади. Бироқ Ургут ойнаи жаҳони «Шердор» ижара корхонаси таркибига ўтган йилдан буюн ишлаб турибди. Шунингдек, чет эллар билан алоқамиз кенгаймоқда. Араб мамлакатлари билан шартнома асосида халқ амалий санъати туридаги рўзгор буюмлари ишлаб чиқариляпти. Мой-жувоз, тегиримон, сопол ишлар ишлаб чиқариш тармоқларини омончимиз.

Биз ургутликларнинг ибратли ишларини кўрдик. Бекхўр дидла умидлар, орзулар қанот ёлди. У Ургут тоғлари каби баланд уча бошлади. Дарҳақиқат. Марказий бозор ёнидаги бонг соати олдиндан жанубга боқсангиз Алишер Навоий номли миллий услубдаги муҳташам кутубхонани, унинг атрофидаги даракларни ва ниҳоят ўзининг салобати ила нур тўкиб турган тоғни кўрасиз. Манзара сиз-

ни бироз бўлсада кундалик ташвишлардан фориғ этгандек бўлади. Зеро, биз Ватанимизни яшнатилиши, обод этилиши, ўз қўлимиз билан гуллаштирилиши Ургутдан ўрганайлик, ўрнал олайлик. Ахир, ҳеч ким четдан келиб бизнинг дастурхонимизни бут, юртни обод этмайди. Тарихимиздан бунга озмулча мисол келтириш мумкинми. Чингизхон мўрмалахдек босадида қон ютиб қурашган Афросиёб. Чингиз қўлига ўтган қай қолга келди? Еҳуд кейинги босқинлардан сўнг Мингтепа қишлоғи, Ошобалар нега йўқолди? Савол кўп. У ёғилиб келаверибди. Булар биздан кўзни очиниши, тирик мурда бўлиб эмас, Ватан учун жонин аямайдиган Алломинишдек қўрқмас бўлишни тақозо этади. Ана шундай муҳим, мустақиллик байрамининг икки йиллиғи — яқинлашаётган кунларда Ургутдан юртга муҳаббатини ўрганиб қайтинг.

Тўқин ЕРҚУЛОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Кундан-кунга чирой очиб бораётган Ургут тумани марказидаги бунёдкорлик ишлари узлуксиз давом этмоқда. Қўчалар, дўконлар, бекатлар шарқона миллий тусдаги нақиллар, гўмбазлар, ўймакорлик ва ганчкорлик ила безаётяпти. Айтдиляри, қадимда табобат омилилари ва ҳақимлар беморларни нақшикор, ўймакор безакланган хоналарда парвариллашни маслаҳат беришган. Қолаверса, шарқона савзат сеҳри хонадон соҳибларига, дид-фаросат фанзиллари шаклланишига қўмаклашган, гурурини опирган.

СУРАТЛАРДА: 1. Ургутдаги Алишер Навоий номли шох кўча бир қисмининг кўриниши. 2. Марказий бозор ёнидаги салобатли бонг соат. 3. Тумандаги қурилшлар ташкилотчиси, билимдон ва серғайрат инсон, туман ҳокими, Ўзбекистон халқ депутати Ўлмас МАҲАМАДМУРОВОТ.

Суратларни Владимир МОЛГАЧЕВ олган.

Алҳазар

БАЛОЙИ НАФС ГАДОЛАРИ

Ватанимиз далаларида катта машаққат эвазига етиштирилган ғалла ҳосилини саранжом-сариниш қилиш ишлари давом этмоқда. Бироқ юрт ризқига хйёнат қилиб, ўз нафсини қондиришга уринаётган айрим кимсалар ҳам учраб турибди. Уларнинг фаолиятини қандай баҳолашни ҳам билмайсан, киши.

Ички ишлар вазирлиги ҳайъати ташаббуси билан олиб бориляётган «Ҳосил-93» тадбири натижасида бундай талон-торожликларнинг олди олинмоқда. Қуйидаги мисоллар фикримизнинг далилидир.

Қашқадарь вилояти Ғузор районидagi Кўйбешев ном-

ли жамоа хўжалиғи комбайнчиси А. Дўлнов 78 минг сўмлик, яъни 1,5 тонна бугдойни уйига ўғирлаб кетаётганида қўлга тушди.

Жиззах районидagi «Тараққиёт» давлат хўжалиғи ғаллачилик бригадаси бошлиғи Т. Абдуллаевнинг шу хўжалик чўпони Т. Қўшназаровга ғалла майдонидан 3 минг килограмм бугдойни 150 минг сўмга сотгани аниқланди. Ўғирланган доннинг ҳаммаси ашёвий далил сифатида тортиб олинди, давлат омонбонига топширилди.

Сирдарь вилояти Ш. Рашидов району Узоқов номли жамоа хўжалиғи ғаллачилик бригадаси бошлиғи Э. Мухидов ўз мансабидан

фойдаланиб салкам 1,5 тонна бугдойни уйига хўжжасиз олиб кетаётганида ушланди.

Самарқанд вилоятининг Жаридуқ — Каттаўрғон йўлида Оқтош шаҳрида яшовчи Э. Эсонов ихтиёридаги М4007 СН белгили автомашини тўхтатилди. Унда хўжжасиз 75 минг сўмлик, 1,5 тонна бугдой олиб кетиляётгани маълум бўлди.

Хуллас, ғайриқонуний равишда амалга ошириляётган бундай воқеаларнинг ҳамма айбдорлари юзасидан суриштирув ишлари олиб борилямоқда.

Ш. РЎЗИЕВ,
Ўзбекистон Республикаси ИВБ матбуот маркази ходими.

Термиз яқинидаги тузқонда туз қазиб олиш ва уни истеъмолчиларга етказиб бериш бошланди.

Шу пайтгача туз Ўзбекистонга бошқа республикалардан, асосан Украинадан келтирилар эди. Ҳозир ҳам шундай қилаверса бўлады. Аммо, нарх-наво осмонга чиқиб кетган бир шариотда ҳам украин ҳаммасоабларга ҳақ тўлаш, ҳам тузини шунча жойдан олиб келишининг ўзи бўладими?

Термиз яқинидаги қоннинг тузи ўта яхши хусусиятга эга — уни қайнатиб шарт эмас. Бироқ, тузини қазиб олишининг ўзи билангина иш битмайди. Уни истеъмолчиларга ўнғай қилиб қадоклаш ҳам керак. Бу вазифа эса анча мураккаб. Чуқки, туз металл идишга солинса, уни емириб юборади. Тузини узоқ муддат сақлаб тура оладиган материал билан қадоклаш-ўраш лозим. «Ўз» мажмуица»нинг қадоклаш-ўраш жиҳозларини таъйёрловчи тажриба-конструкторлик бюроси бу масаланинг ечимини топди. Бу ерда таъйёрланган қадокловчи автомат ҳозир қонда муваффақиятли ишлаб турибди. Биро туз

Иқтисодий ислоҳот кундалиги ОЛДИНГДАН ОҚҚАН СУВНИНГ ҚАДРИ ЙЎҚМИ?

ишлаб чиқарадиган бўлажак завод учун қатор машиналар мажмуини яратиб беришга тайёр.

Кўчли ижодий жамоа ҳамда жуда кўп ишланмалар захирасига эга бўлган бу улкан тажриба-конструкторлик бюроси республика мустақилликка эришганидан кейин бозор иқтисодиёти талабларига ҳам тезда мослаша бошлади. Ҳозир бу ерда қуруқ меваларни қадоклайдиган автоматлар, ўнгиларни идишларга жойлайдиган машиналарни ишлаб чиқариш йўлга қўйилган.

Аммо, муаммолар ҳали талайгина. Улардан энг асосийси — республиканинг санат корхоналари ишлаб

чиқариш жиҳозларини четдан олишга берилиб кетганидир. Ваҳоланки, улар четдан олиб келаятган жуда кўп ускуна ва жиҳозлар «Ўз» машини» фирмаларида таъйёрланиши мумкин.

Тажриба-конструкторлик бюроси ҳозир янаги йил учун буюртмалар қабул қилмоқда. МДХнинг барча мамлакатларидаги заводлар бу биро хизматидан фойдаланишляпти. Аммо, республиканинг ўзидagi корхоналар фарб фирмаларига валюта ҳисобида катта маблағ тўлаш афзал қўришляпти. Чунонки, «Ўзқурилишматериаллар» концерни бюронинг цементни қоплаб бериш ҳақидаги таклифини жавоб-

сиз қолдирмоқда. «Ўзмева» сабзавотиниосаноат» эса ўз корхоналарининг маҳсулотларини сақлаш, айланиш, қўриб сақлашни йўлга қўядиган автоматларга буюртма беришга шошиляпти. Тошкент ёғ-мой комбинати маргарини полиэтилен билан ўрайдиган машиналарни болтиқбўйлик во-ситачилар орқали чет элдан сотиб олмоқда. Тез таъйёрланадиган ва аризон тушадиган маҳаллий жиҳозлар эса чизмаларда қолиб кетмоқда...

«Олдиндан оққан сувнинг қадри йўқ», деганлари шуми, ёки ички бозорнинг ҳолатини билмаслигимиз бу? Унис ҳам, буни ҳам, шеккили. Аммо, иккинчи таҳмин туғрироққа ўхшайди. Иш шундай кетаверса, майда-чуйда ва иш унуми паст хорижий жиҳозларга валютани сарфляйверсак, эртаганима бўлади? Ваҳоланки, ўзимизнинг юқори малакали мутахассисларимиз четдан буюртмалар изашга мажбур бўлмоқдалар. Бу қандай мантиқ бўлди, ўзи.

САРХИЛ МЕВАЛАР

«Соҳибкор» колхозининг янги боғлари» дастлабки ноз-неъматлари» берди. Наманган яқинидаги бу хўжалик вилот маркази аҳолисини мева-сабзавот маҳсулотлари, билан таъминляпти.

Шаҳар савдо тармоқларига йиллик режадаги 124 тонна ўрнига 130 тонна ҳўл мева етказиб берилади. Мавсум охиригача «Соҳибкор» боғболлари наманганликларга яна 80 тонна ноз-неъмат етказиб бериш ниятдайдилар. Маҳсулотларнинг асосий қисми шифтоллар, Келгуси йилда витаминли ноз-неъматлар етказиб бериш хили ва ҳажмлари кенгайтирилади — икки йил мутаддам барпо этилган узумзор ва олмасор боғлар ҳосил бера бошляпти.

(ЎзА).

(ЎзА).

Қайта ишлаш шахобчалари

Узум данагидан ёғ олишни ўзлаштириш. Ҳисоб-китобга қараганда 15 килограмм узум данагидан 1 килограмм ёғ олиш мумкин. Демакки, ҳужалик аҳлини бемалол арзон ва қамб ёғ билан таъминлаш мумкин.

Бир сўз билан айтганда, мустақиллик шарофати билан Улугбек номли жамоа ҳужалиги аҳлининг дастурхони янада тўқин, фаровон бўлади. Зеро, умид билан қадалган таёқ бир кун берар меваю ялроқ деб бежиз айтишмайди.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: 1. Улугбек номли жамоа ҳужалиги консерва корхонаси бўлим мудир Озода Низомова (чапда) ишни Санобар Қўчқорова билан маҳсулотларни кўздан кечирмоқда. **2.** Янги корхонада тайёрланган турли хил ноз-неъматлар. **3.** Иш жараёни.

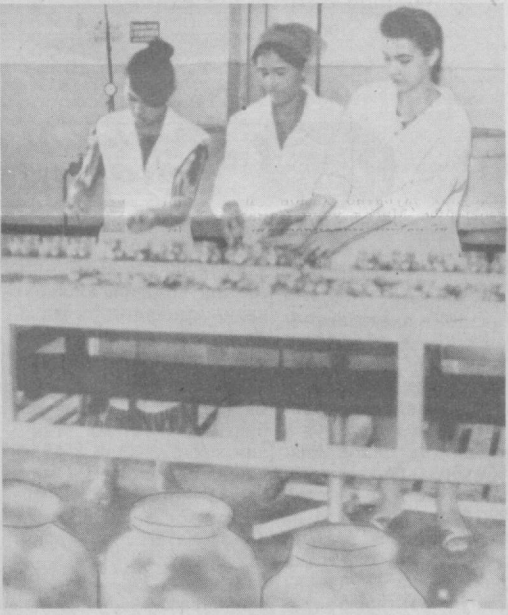
Суратлар муаллифники.

БОҒЛАРГА
ТУТАШ КОРХОНА

Тошкент вилоятининг Занғора туманидаги Улугбек номли жамоа ҳужалигида боғдорчилик ишлари яхши йўлга қўйилган. Ҳужаликдаги 456 нафар меҳнатчининг асосий даромади боғдорчилик етиштирилган ҳосил чўчиға қараб белгиланади.

Биз оз бўлса ҳам турмушимизни яхшилаш, маффадорлиқни ошириш мақсадида, — сўз бошлади Улугбек номли жамоа ҳужалиги боғдорчи раиси Ахмедов, — қолаверса, узон сарфлашнинг илоҳи бўлмаган мева-яшиллар қайта ишлаш ташкил этиш учун мураббо, қийм, аччиқ-чуқ, шарабатлар тайёрловчи кичик корхона очиб қарор қилдик. Бу хайрли иш бош технолог Карим Соатов, раиснинг қурилиш бўйича муовини Саъдулла Отажоновлар яқиндан ёрдам беришди. Мана бугунги кунда ана шу эгуи ният рўёбга чиқди.

Дарҳақиқат, ҳужаликда янги консерва ишлаб чиқариш корхонаси очилишига бағишланган йилгилиш бўлиб ўтди. Унда вилоят ҳокими С. Д. Сайдалиев ҳам иштирок этди. Корхона йилига 5 миллион шартли банка маҳсулот ишлаб чиқариш қувватига эга. Ҳозирча ҳужаликда етиштирилган қишлоқ ҳужалик маҳсулотлари асосан шу ерда қайта ишланади. Келгусида эса туман бўйича ошқоча мева, сабзавотларни шу ерда қабул қилиш мумкин. Бундан ташқари шу ерда горчица ишлаб чиқариш ҳам синаб кўрилмақда. Яна бир энг муҳим режа

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати 1993 йилнинг 6 августда Ўзбекистон Республикаси Олий судининг аъзоси О. Турғунбоев раислигида Х. Худойбердиев, О. Орифов, О. Керимов, С. Умурзоқов, А. Махмудов ва Б. Шокировага нисбатан қўзғатилган жиноий ишни кўриб чиқди. Улар давлатга қарши ўта хавфли жиноятларни содир этганида айбдор деб топилди.

Олий суднинг ҳукмига биноан Х. Худойбердиев ва О. Орифов беш йилга, О. Керимов, С. Умурзоқов, А. Махмудов уч йилга озодликдан маҳрум этилди. Бироқ, жиноят ўз вақтида амалга оширилган ва судланувчиларнинг саломатлиги таъминланганлиги, шунингдек, республика қонунларида инсонпарварлик руҳининг ўстирилганлиги, уларга белгиланган ҳақлар уч йил шартли синов муддати билан амалга оширилди.

Бобур Шокирова белгиланган жазони амалда ўтаб қўйгани учун эҳтиёт чораси ўзгартирилиб, у суд залидан озодликка чиқарилди.

«Эрки» демократик партияси ва унинг аъзолари ўз низомига эга бўлган фаолият билан шуғулланиб, «Ўзбекистон Республикаси жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги қонуни талабларини бузганликлари учун тегишли чорە кўриш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазир ва Бош прокуратурага топширилди.

Республика Бош прокуратурага «Эрки» демократик партиясининг раиси Муҳаммад Солих — Мамаинов Салейнинг жиноий жавобгарлиги масаласини яна бир бор кўриб чиқиш ҳамда унинг тергов ва суд олдига жавоб беришини таъминлаш юқлатилди.

Ўз низомига эга фаолият билан шуғулланиб келган, байракдорлик ҳаракатлари содир этган «Бирлик» халқ ҳаракати ва унинг аъзолари «Ўзбекистон Республикаси жамоат бирлашмалари тўғрисида»ги қонуни асосида чора кўриш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазир ва республика Бош прокуратурага топширилди.

Кўйида Тошкент шаҳар прокуратури, адлия катта маслаҳатчиси Э. Жўраевнинг ушбу суд жараёнида сўзлаган нутқини қисқартirilган ҳолда эътиборингизга ҳавола қиламиз.

Хурматли суд ҳайъати! Аввало шуни таъкидлашим лозимки, суд қўраётган жиноят иш, бу — оддий жиноий иш эмас. Унинг хавфли хусусияти шундаки, суд курсидада ўтирган кимсалар ёш, мустақил давлатчиликнинг асосий қонуни — муқаддас Конституциямизга қасд қилганлар.

Яқинда республикаимизнинг мустақиллигига эришганига икки йил бўлди. Аммо шу қисқа вақт ичида давлатимизга қарши турли хил найрағ ва таламчиларнинг гувоҳи бўлдик. Юқори ҳокимият идоралари шаънига айтилган қўруқ тўхматларни ҳам, асосий мақсади миллий низо қўзғаш, одамларнинг тинчлигини бузиш бўлган кимсаларнинг уришларини ҳам кўрдик. Лекин ҳеч қандай ҳалқимизнинг республикаимиз демократик ва интисодий таъриқий сари тинч ва тўри йўлдан кетмаганига бўлган ишончини сўндирма олмади. Ҳеч қим бизнинг энг катта бейғимиз — Конституциямизда эълон қилингандек, инсоннинг ҳаёти, ҳуқуқлари, эркинлиги эканлиги шун билан бирге, қадар-қимматлигига таъвоуз қилган ҳар қандай кимсага қонуний зарба берилиши муқаррар эканига шубҳа ҳам туғдира олмади.

Конституцияимизнинг халқчиллиги ва одиллиги жаҳоннинг етук мутахассислари томонидан тан олинган. Ўзбек халқи муқобил сийлов асосида халол ва қулни Конституциявий ҳокимият тузишига эришди.

Яқин вақтда республика Конституцияси давлат ҳокимиятини байракдорлик тарзда қўлга олишга қаратилган ҳар қандай хатти-ҳаракатни талқинлаш ва жиноят деб эълон қилади. Ахир, бундан бошқача ҳам бўлиши мумкинми!

Тарққий этган барча давлатларнинг Конституцияларида бундай хатти-ҳаракатлар алоҳида хавфли жиноятлар каторига киритилган. Мисалан, Россия Конституциясида «Оддид» асосида Федерацияда ҳеч қим ҳокимиятини ўзлаштириш олмади. Давлат ҳокимиятини эркин билан эгаллаш алоҳида оғир жиноятдир, дейилган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ СУДИДА

Бундай қонда барча мамлакатлар Конституцияларида мажбурий Чунюк, инсоният талли билан эгаллаш тўғрисида қон қўлишига, фуқаролар урушига сабаб бўлишини доимо ўқитиб

Суд курсидада ўтирган шахслар айнан шундай ҳаёт мақсадларда давлат ҳокимиятини эгаллашга қасд қилганлигида айбдорлик қўйилди.

Суд бир ой мобайнида иш кўриш давомида бўлган турли хил қарорлар, ҳатто суд жараёнининг тўғри кетишига тўқинлик қилган айри судланувчилар ёшларини гўё инсон ҳуқуқларини ҳимоя этувчи «қарама-қарши» қилиб кўрсатишга уринган айрим чет эл метбуоти ҳодимларининг ашаддий таъкидларига қарамасдан, қонуни бузилишига йўл қўймасдан, шу билан бирге, судланувчиларнинг ҳимоя ҳуқуқларини тўқин таъминлаш ҳолда, дастлабки тергов материалларини синчилаб таҳлил қилди. Бу билан қонуний адолат тамойилини ҳолисона амал қилишини яна бир бор кўрсатди.

Буларнинг асосий якуни шунки, судланувчиларнинг айби юзасидан прокуратура томонидан дастлабки тергов давомида тўпланган далиллар суд муҳомадасида ўз тасдиқини топди.

Жиноят иш материаллари кўра қўйидаги факт ва ҳолатлар аниқланган.

Судланувчилар «Бирлик» халқ ҳаракати фаоллари Худойбердиев, Хазратқул, Махмудов, Абдуллаев, Каримов, Олимжон, «Эрки» демократик партиясининг аъзолари Орифов, Отаманов, Умурзоқов, Салей, «Эрки» демократик партияси ва унинг аъзолари Бобур Шокирова билан «Бирлик» халқ ҳаракати ниятлари билан 1992 йил май, июнь, июль ойлари давомида ҳокимиятни эгаллаш мақсадида фитна уюштириб, ташкилий фаолият кўрсатиб, Конституцияга хилоф равишда давлатга қарши алоҳида оғир жиноятларни содир қилганлар.

Ана шу давр ичида «Эрки», «Бирлик», «Халқ дипломатияси» уюшмаси, ҳеч жойда рўйхатдан ўтмаган «Ўзбекистон овоз» деҳқонлар партияси ва «Туркистон халқ ҳаракати» партияси иштирокида байракдорлик йўли билан қонуни ишлаб чиқиш асосларига эга бўлган янги орган, яъни «Миллий мажлис» тузиш мақсадида Каримов Олимжон раислигида бир неча бор йилгиш ўтказилган. Мазкур «Миллий мажлис» оид бўлган ҳужжатларни тайёрлаш учун ташаббус гуруҳи тузилди. Унга судланувчилардан Шокирова раис, Худойбердиев, Умурзоқов ва Махмудов гуруҳ аъзолари қилиб киришди. Уларга «Миллий мажлис» тузишга доир ҳужжатлар, жумладан, Ўзбекистон демократик кучларининг «Миллий мажлис» тузиш тўғрисидаги битими, «Миллий мажлис»нинг муваққат тузуғи ва демократик йўналишдаги сиёсий партиялар, ҳаракатлар, бирлашмалар таъкидотлари вакиллари ташаббус гуруҳининг баёнотлари лойиҳаларини ишлаб чиқиш, мазкур мажлисга тақдим қилиш топширилди.

Кўриниб турибдики, гап фақат сиёсий кураш ва ҳақдаги фикрлар тўғрисида эмас, балки жиддийроқ, амалга ошиш аниқ бўлган, жамият учун ўта хавфли жиноят ҳақида борапти.

Юқорида эслатилган гуруҳ томонидан «Миллий мажлис» оид ҳужжатлар тузилиб, бир неча бор йилгилида муҳомада қилинади ва уларда кўрсатилган гоғлар мажлис қатнашчилари томонидан тўқин маъқуланган.

Лекин бу ҳужжат ҳали ҳолиги ва пишиб ётганини учун, судланувчи Шокиронинг тақлифига кўра, юқорида номлари саналган партия, ҳаракат, уюшма ва ташкилотларнинг раҳбарлигида таъкидотлар қилинган.

Шунга асосан 1992 йил 19 июнь кун судланувчилар — Каримов, Умурзоқов, Худойбердиев ва Шокирова «Эрки» демократик партиясининг раиси Муҳаммад Солих ҳузурида борадилар.

Судда тўқин тасдиқланган

«Миллий мажлис» оид бўлган ҳужжат — «Миллий мажлис тузуғи» лойиҳаси билан таъкидот, унга ўз қўли билан қўшимча ўзгартишлар қилиб, «Миллий мажлис» гоғларини маъқуллади. Лекин лойиҳани қайта ишлаш зарурлигини айтиди, унинг бир нусхасини «Эрки» партияси сиёсий ишлари бўйича котиби Орифов Отамановга бериб, қайта ишлаб тайёрлашга топширади.

О. Орифов Муҳаммад Солихнинг таъкидотини буйича, «Миллий мажлис тузуғи» лойиҳасини қўриб, фикр ва эътирозларини Муҳаммад Солихга айтиди. Сўнг шу лойиҳа юзасидан уюштирилган йилгилишга қатнашиб, «Миллий мажлис тузуғи» лойиҳасидаги гоғларни маъқуллаб, шу билан бирга ҳали унинг ҳолигини, пишитиш лозимлигини айтиди.

Шундан сўнг О. Орифов, Х. Худойбердиев бир неча кун давомида «Миллий мажлис» оид ҳужжатлар: битим, тузуғи ва баёнотлар лойиҳасининг охириги вариантини ишлаб чиқиш, «Эрки» демократик партиясидаги тегишли компютерда кўпайтириб, юқорида номи саналган партия, ҳаракат ва уюшма раҳбарлигига тарқатган.

Кўриб турибсизки, бу ерда гап жуда аниқ уюшган ташкилий фаолият ҳақида борапти.

Хўш, булар қандай ҳужжатлар эди? Суд мажлисларида чуқур таҳлил қилинган бу ҳужжатларга судланувчиларнинг муносабати ҳам аниқланди.

Мана, улардан бири, яъни «Халқ дипломатияси» уюшмаси, «Бирлик» халқ ҳаракати, «Эрки» демократик партияси, «Ўзбекистон овоз» деҳқонлар партияси ва «Туркистон халқ ҳаракати» томонидан тузилган «Миллий мажлис» тузиш тўғрисидаги битими. «Битим» атиги учта модалдан иборат бўлса-да, шунинг ўзи ҳам судланувчиларнинг байракдорлик йўли билан фитна уюштириб, ҳокимиятни қўлга олишга айланиш учун асос бўлади.

Келинг, мазкур ҳужжатларни таҳлил қилайлик. Битимнинг биринчи модаласида, тўғрисида, фитна йўли билан уюштирилган жиноий ҳужжатда қўйидагилар эълон қилинган: «...Мустақил фаолият кўрсатуви... ва қонунийликка ишалаб чиқиш асосларига эга бўлган Миллий мажлис таъсис этилиши».

Бунинг маъноси нима? Агар биз тўри ўқий билсак, унинг маъноси фақат битта, яъни байракдорлик йўли билан мустақил қонунийликка ишалаб чиқиш асосларига эга бўлган янги парламент тузиш ва ҳокимиятни эгаллаш демократия. Бундан бошқача талқин қилиш эса ҳақиқий ҳолатни сохталаштириш бўлади.

Балки биз адашгандирми, эҳтимол, инсон ҳуқуқларининг «ҳимоячилари», Конституция талабига кўра, мазкур ҳужжатнинг республика Олий Кенгашида кўриб чиқиш учун тақдим этилмоқчи бўлган, бундан ташқари, битимнинг иккинчи модаласида мурожаат қилишимизга бўлган шубҳаларимизга ўз ўзидан йўқолади. Чунки, унда қўйидагилар кўрсатилган: «Миллий мажлис» қабул қилган қонунийликларнинг кучга киритилиши билан боғлиқ бўлган қарорлар ижросини таъминлаш.

Келинг, ана шу иккинчи модалани яна бир марта ўқийлик. Балки биз ўз қўлимизга ишонмаслигимиз керакдир? «Қарорлар ижросини таъминлаш» деган сўзлар қандай маънони билдирадир? Агар бу сўзларни шовилмасдан, чуқурроқ таҳлил қилсак, унинг дахлатли маънолари секин-аста онгимизга етиб боради. Бунинг маъноси шунки, бир тўда қимсаннинг ўзини «Миллий мажлис» эълон қилиб, жиноят қорона продосини бутун мамлакатимиз ҳудудига сўзсиз бакарлиқини таъминлашнинг барча чораларини кўриши демократия.

У ҳолда Конституция асосида тузилган амалдаги ҳокимият органларини қандай бўлиб, унда бирор бир янгилик йўқ.

«Миллий мажлис» вакиллари, биринчи навбатда «Эрки» ва «Бирлик» раҳбарла

рининг мантиси бўйича бу конституциявий ҳокимият органлари йўқ қилиниши лозим эди. Лекин ҳар қандай давлатда ҳам конституциявий ҳокимиятнинг вазифаси Конституция ва фуқаролар ҳуқуқларини ҳимоя қилишдир. Бундай бурч Конституциямизга асосан мустақил Ўзбекистонимиз ҳокимият органларига ҳам юқлатилган. Ва улар бу олий бурчларини бажариб келмоқдалар, бажарадилар ҳам.

Асоси равишда бошқа савол туғилади: «Миллий мажлис» қарорларини қим томонидан сўзсиз бакарлиқини қорам эди? Ахир, бу байракдорлик қорамини бирор бир куч ишлатмай бакартириш мумкин эмас-ку! Бунинг судланувчилар жуда аниқ билишарди. Чунки уларнинг орасида ҳатто профессорлар ҳам бор.

Аммо судланувчилар бу қўруқлик билан ашироқлар. Балки улар Намангандаги барбод бўлган «Йиллом лашкарлари» деб аталган кучлардир? Ёки Тошкент пойтахтидаги «Шахидон» майдонида «фаолият кўрсатган» кимсалардир? Ёки Фарғонада қирғин уюштирган мафиячи ва гўёқандагилар! Бу бизга ҳозирча номаълум.

Аммо шу нарса равшанки, бу қўруқлик сўзасидан судланувчилар ва уларнинг орасида турганлар жиноят қорона мақсадларига эришишлари мумкин эмаслигини аниқлаш тушунишган. Агар уларнинг қорамияти аниқлашга ошганида, нима бўлар эди? Тошкент ва Озарбойжондаги қонли қирғинлар бизда ҳам тақоррланмасиди!

Судланувчиларнинг жиноят қорона ражалари бўйича, мазкур битим юқорида номи келтирилган партиялар ва жамоат уюшмаларининг раҳбарлари томонидан имзоланган вақтдан бошлаб ижро этилиши лозим эди. Бу ҳолат жиноят иш материалларида ўз исботини топган.

«Эрки» ва «Бирлик» раҳбарларининг бу ҳужжатларни имзолаш шубҳаси эди. Чунки бу ҳужжатлар матни улар билан тўқин қилинишига йўқ. Чунки, Муҳаммад Солих билан у давлат ҳокимиятини тарқатишга қаратилган ҳаракатлар равал эканлиги билган ва ўз юқори ҳокимият таъсисидан давлат мансабдорларида кўрган. Шунинг учун ҳам у 19 июнда бўлган ташаббус гуруҳи билан учрашувдан 13 кун ўтган, яъни 2 июль кун Олий Кенгаш сессиясида намойиш қорона тарзда депутатлик ваколатидан воз кечиб, мафкуравий курашчи ролининг ўйнамоқчи бўлди. Ҳозир эса унинг ҳақиқий қиёфасини кўриб турибмиз.

У халқимиз мустақиллиги ва эркинлигига ҳамда тинчликка қасддан зарба бермоқчи эди. Бунинг қорона у одил суддан қўриқиб қолди. Лекин халқимиз қиёғида қочиб қутулмайди.

Аммо, юқорида келтирилган ва тасдиқланган фактларга қарамасдан, судланувчилар ўзларича бу ҳолатлар демократик гоғ ва сиёсий фикр билдириш деб биларини ишонтиришга уринмоқдалар. Уларнинг фикрича, бу каби ҳаракатлар учун ривожланган мамлакатларда жиноий жавобгарликка тортилиши лозим. Лекин бизни бу каби саволлар билан алдай олмайдилар. Ахир, бир неча йил жаҳоннинг энг ривожланган мамлакатларида яшаб келган Бобур Шокирова Конституцияга қарши равишда иккинчи парламент тузишга оид қонун йўли қўйди, деб айта оламиди? Ёки бу каби ҳаракатлар у ерда жиноят эмас, деб айтиши мумкинми? Шундай экан, нима учун у ўзининг она ватанида бошқача бўлиши керак деб ҳисоблайди? Олдинроқ бошқа мамлакатлар Конституцияларидан баъзи бир модаларини келтиргани эдим. Бу ҳақда тушуқчалар аниқ ва етарли бўлса керак.

Энди иккинчи ҳужжат — «Миллий мажлис» тузуғидаги баъзи бир ҳолатларга тўқилайлик. Мазкур ҳужжат асосан ҳаммага маълум, бошқа мамлакатлардан кўриб олинган умумий гаплардан иборат бўлиб, унда бирор бир янгилик йўқ.

Лекин сизнинг диққатингизни баъзи модаларга қарат

тишини лозим топардим. Мана, мисол учун, 2-модалада айтилади: «Миллий мажлис» сиёсий партиялар ва жамоат ташкилотлари вакиллари билан қандай йўл билан тузилар экан?

Бу йўл, мазкур тузуғида қаралган, қўйидагилар: «Эрки», «Бирлик» ва бошқа партиялар ҳамда ташкилотлар раҳбарий органларининг мажлисларида икки-учтадан депутат сайланади ва «Миллий мажлис» қақрилади. Кўриб турибсизки, ҳаммаси аниқ ва равшан!

Ахир, бу ташкилотлар республика умумий аҳолиси бир фоизининг ҳам манфаатини ифодаламайди-ку! Бу одамлар шундай ҳолатда ҳамда ўзларини «демократ» деб кўраётган уришларига нима дейиш мумкин! Аслида, гап диктатура ҳақида кетяпти-ку!

Энди бир неча сўз «Бирлик», «Эрки» ва бошқа ташкилотларнинг «баёноти» деб аталган ҳужжати ҳақида.

Бу ҳужжатнинг аниқ маъноси нима, у кимга қаратилган? Қисқача қилиб айтганда, унда гўё республикада драматик вазият аямудга келгани, қорам сибхлар билан эълон ва биз учун КПСС тарихи дарсликларида таъкидланган ҳақиқат кўраш қуяганини қиёб кетиш учун «Миллий мажлис» таъсис этилмоқда, дейилган.

Матнинг маъносидан ҳам кўриб турибдики, бу баёнот «Миллий мажлис» иш бошлангандан кейин халққа эълон қилиниши кўзда тутилган. Бу ҳам бизга жуда таъини. Шундай эмасми?

Юридик жиҳатдан бу баёнот фақат биргина маънода аҳамиятга эга бўлиб, у ҳам бўлса, байракдорлик ва сиёсий равишда давлат ҳокимиятини эгаллашга уришнинг бир далилидир.

Қўшимча далил келтириб, судланувчиларнинг айбини тасдиқловчи фактлар таҳлилига тўқталашнинг ҳоқимияти йўқ. Дастлабки тергов, энди эса суд терговини жиноят-процессуал қонуни талабларига тўқин қилиш ҳолда ўтказилди. Тергов бошлангандан тортиб, суд мажлиси давомида судланувчиларнинг ҳимоя ҳуқуқини тўла таъминланди.

Келтирилган жиноят иш фабуласини судланувчиларнинг ўзлари ҳам тасдиқлашди. Тўғри, улар бу фактларни ўз фойдаларини қўлга олош ҳолда, бошқача тарзда тушуқтиришга ҳаракат қилишди. Яъни улар гўё гуманистик гоғлар ва сиёсий ҳаракатларни тарғиб этган шахслар сифатида кўрсатмоқчи бўлишди ўзларини. Ва бу гоғлар учун ҳеч қандай жиноий жавобгарлик бўлиши мумкин эмас деб, инсон ҳуқуқлари декларациясини бу ерда бир неча бор эслаб ўтишди.

Шу сабабли қўйидагиларни таъкидлашни лозим топардим.

Тўғри, гоғлар ва сиёсий ҳаракатлар учун бизнинг давлатимизда, барча ривожланган давлатлардагидек, жиноий жавобгарлик белгиланган.

Тўғри, бизнинг давлатимиз инсон ҳуқуқлари декларациясини тан олган, унинг талабларини бажариб келмоқда ва келажакда ҳам бажариши муқаррар.

Аммо судланувчиларга гоғлар ва дунёқараш учун эмас, балки аниқ байракдорлик сиёсий равишда ҳокимиятни эгаллаш мақсадида ташкилий фаолият кўрсатиб, оғир жиноят содир қилганликларини учун Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

Юқорида баён этилганларга асосан, Худойбердиев, Хазратқул, Орифов, Отаманов, Каримов, Олимжон, Умурзоқов, Салей, Махмудов, Абдуллаев, Шокирова Бобурини Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

Юқорида баён этилганларга асосан, Худойбердиев, Хазратқул, Орифов, Отаманов, Каримов, Олимжон, Умурзоқов, Салей, Махмудов, Абдуллаев, Шокирова Бобурини Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

Юқорида баён этилганларга асосан, Худойбердиев, Хазратқул, Орифов, Отаманов, Каримов, Олимжон, Умурзоқов, Салей, Махмудов, Абдуллаев, Шокирова Бобурини Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

Юқорида баён этилганларга асосан, Худойбердиев, Хазратқул, Орифов, Отаманов, Каримов, Олимжон, Умурзоқов, Салей, Махмудов, Абдуллаев, Шокирова Бобурини Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

Юқорида баён этилганларга асосан, Худойбердиев, Хазратқул, Орифов, Отаманов, Каримов, Олимжон, Умурзоқов, Салей, Махмудов, Абдуллаев, Шокирова Бобурини Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

Юқорида баён этилганларга асосан, Худойбердиев, Хазратқул, Орифов, Отаманов, Каримов, Олимжон, Умурзоқов, Салей, Махмудов, Абдуллаев, Шокирова Бобурини Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 62-моддаси билан айб қўйилмоқда.

ЗАНГОРИ
ОЛОВ ТАФТИ

Янгиқўрғон туманида 1990 йили 10.4 километр газ тармоқлари тортилган бўлиб, кейинги йили бу қўруқчи қарийб икки хўсага ортиди. 1992 йилининг ўзида эса туман марказида 13.9 километр, «Туркистон» давлат ҳўжалиги ҳудудига 11.6 километр газ қўруқлари ўтказилди. Бу билан 2600 дан ортиқ хонадонлар «зангори олов»дан фойдаланиш имкониятига эга бўлишди.

Айни чоғдаи режалар ҳам салмоқли. «Бекобод», «Гулшар», Охунбобоев номли, «Ходикент», Мипро Улугбек номли ва «Заркент» давлат ҳўжаликлари ҳудудларида газлаштириш юзасидан қўи ишлар амалга оширилди. Республика ҳўкумати туман ҳокимлиги илтимосини қондириб, «Наманган-Қўқимбой-Ислом» юқори босимли газ тармоғини ҳамда Исломов газ тақсимлаш маркази қурилишини бошлашга рухсат берди. Бу туманда газлаштиришни кенг қўламда олиб бориш имконини яратди.

Шунингдек аҳолини тоза ичимлик сув билан таъминлаш соҳасида ҳам талай ишлар қилинмоқда. Жумладан бу йил Янгиқўрғон шаҳарчасида бош суз ҳавзасининг иккинчи босқичи ҳамда унинг 5 километрдан оёрат сув йўли қурилди. Аҳоли яшаб жойларида 19 километр узунлида ичимлик сув тармоқлари ўтказилди.

С. ТУРҒУНОВ.

САНОАТ ОДИМЛАРИ

Чирчиқ пойабзид бирлашмасида ишлаб чиқаришнинг сифатли ва рақобатдорлиги маҳсулот тайёрлашга мослаштирилган бўлади.

Бунинг учун деҳлардан бири таъмирланимда, аёллар ва эркекларнинг ҳаридор

УМИДВОР КЎЗЛАР

Ҳеч кимни тўшмак мия-
лабни ёттириб қилмасин.

Ҳар йили фасллар алма-
шади. Кимникидир кар-
най-сурнай чалинса, кимни-
дир одамлар сўнгги йўлга
кузатиб қўядилар. Унинг
шундоқки орқасидан кат-
та йўлдан машиналар «ғиз-
ғиз» ўтади, боғчага бораёт-
ган болакайларнинг қий-
чувлари эшитилади. Ўйлан-
дас тўри кўчаларга чиқ-
са, кўрагини тўлдириб на-
фас олгиси келади. Бироқ...
Оёқлари жонсиз, эгаси-
нинг ҳўмига бўйсунмайди.

Салкам йигирма йилди-
ри, шу аҳвол. Яқинда қўли-
га кўзгу олиб, унга ўзоқ
тинчиди. Кўзгудан рақ
синиққан, сочлари оқ ра-
лаган, кўзларининг тубида
сўнгсиз дард-алам, армон-
қўнчин яширинган йигит кў-
ринди. Юрагининг қаериди-
р оғриқ турди. Киприкла-
рида ёш томчилари ялтир-
ди. Ўстиққа ҳолсиз ёнбо-
лади. Негадир марҳум ота-
онаси, акиси ёдига тушди.

Ҳаёлида улар ўзига хомуш
тинчилиб тургандек туюл-
ди...
...Ака-ука бирга ҳарбий
хизматга кетадиган бўлиб
қолди. Қишлоқ оидатига
кўра кўнгузи оқсоқоллар
олдига дастурхон ёзилди.
Кечқурун эса ўртоқлари
тўпланишди, ярим кечагача
чақ-чақлашиб, ўйин-кулгу
қилишди.

Амир ака билан Муҳаб-
бат опа фарзандлари Оди-
лжон билан Анварни кузат-
гунча неча бор йиғлаб
олишди. Анвар катта эма-
си, ота-онасига тасалли
берди, сингилларига «хат-
пат ёзиб туринглар», деб
тайинлади.

Ота-она, туришганлар
қадри узоқ мусофир юрда
айниқса тез билинар экан.
Битта қисмга тушган ака-
уна икки ой ўтар-ўтмас уй-

дагиларни соғинишди. Ай-
ниқса, Одижоннинг кўз
олдидан онасининг мунгли
киёфаси сира-сира кетмас-
ди. Киприги илдири дегунча
тушида отасини, сингилла-
рини кўради.

Улар хизмат қилаётган
қисм қурувчилик билан шу-
ғулланар экан. Бир кунги
кечқурун алтамаҳалда ас-
карларни уйғотишди. Де-
кабр ойи, ташқари совуқ.
Кимдир: «Вагонда шағал
олиб келишибди», деди. Пи-
гитлар бир зумда кийиниб,
командага тайёр туришди.

Кечагина ўрта мактабни
битирган, содда-гўл қишлоқ
ёшлари умрида шағал ту-
ширмаган, қандай тушириш-

ўзига бўйсунмасди. Наҳотки
бир умр макруҳ бўлиб қол-
са! Акиси Анвар тиримки-
кан? Бояқш онаси бу
кўргуликларни кўтара олар-
микан?

Одижон ана шу ҳаёллар
билан эзилиб ётганда ҳар-
бий қисмдан кимдир палата-
га кириб. У йигитга далда
бериб ўрнига қўлидаги су-
ратни кўрсатди.

— Сизлар инструкцияга
амал қилмагансизлар! Бу
суратдан ҳам билиниб ту-
рибди...

Бир кун палатага қўш-
ни хонада даволанаётган
истефодаги полковник
Александр Иванович кириб.
У йигитнинг дардини эши-

енгил жароҳатланган экан,
12 кун ётиб, ана хизматга
қайтиб кетди.

11 ойдан сўнг Одижон-
га рухсат берилди. Ҳарбий
хизматдан муддатидан ол-
дин бўшатишган Анвар, ик-
ки йигит ҳамроҳлигида
йримжон Одижонни олиб,
Чинозга қайтиб келишди.

Йигитнинг барча азо-
б-қўбатлари, сарсонгарчи-
ликлари шундан кейин бош-
ланди. Уни Чинозда қайта
операция қилишгач, дарди-
га дард қўшилди. Амир ака
Туркистон ҳарбий округи
раҳбарлига айтиб, ўғлини
Тошкентдаги 17-шифхона-
га ётқизди, 8 ойда тузалар-
тузалмас жавоб беришди.

Йигитга ўшасини яна ўша
шифхонада олти ой даво-
латди.

Одижон тоғни урса, то-
лқон қилгудек азамат йигит
эди. Тўрт мучали соғ бўл-
ганда ҳеч қаерга ёрдам су-
раб бормасди. Начора, сол-
па-соғ ҳарбий хизматга кет-
ган йигит бутунги кунда ёш
боладек ночор бўлиб ўти-
рибди. Ота-она эса ўғилла-
ри дардида дунёдан эрта
кечишди. У акиси Анварга
суяниб қолганди. Қарангки,
худо уни ҳам кўп кўрди:

эндигина қирчилама қирқ
ёшга кирган йигит оғримай-
нетмай тўсатдан вафот эт-
ди. Катта акиси Аваз бола-
чақасига ўралашиб қолган.
Онласи катта. Одижон ке-
линоиси Муҳтарам, акиси-
нинг фарзандлари Нигора,
Улуғбеклар билан яшайди.

Одам умид билан тирик.
Одижоннинг ҳам ҳаётдан
илинжи кўп. У бир марта
район ижтимоий таъминот
бўлимининг ўша пайтдаги
мудри Исмомил Зоҳидов ёр-
дами билан Қирғиз бориб,
масхур жароҳ Анатолий
Петровида даволанганди. У
олти йиллик ярани кесиби,
тузатганди. Афсуски, қўли
енгил шифокор вафот эт-
ди. Бошқа шифохоналардан

тиб, тутатиб кетди, кимлар-
нидир ўхшатиб сўқди.

— Парво қилма, йигит-
ча, — деди полковник унинг
елкасига қоқиб, — ўзим
сента ёрдам бераман.

Александр Иванович Мос-
квага хат ёзди. Қарангки,
кўп ўтмай Одижонни су-
роқлаб бир неча киши
кириб келишди. Теъдла опе-
рация ўтказишди. Сўнг Са-
ратов Ортопедия ва трав-
матология илмий-текшириш
институтинда 11 ой даво-
ланди.

Муҳаббат опа ўғлининг
бир алфозда ётганини кў-
риб, юракбағри эзилиб кет-
ди. Йиғлабвериб кўзларига
ёш қолмади.

— Йиғлама, ойжон,
тузалиб қоламан. Дўхтир-
лар ҳеч нарса қилмайди,
дейишяпти...

У ўшанда ойисини алда-
ган эди. Шифокорларнинг
такрор уринишлари, қайта-
қайта операциялар фойда
бермади: оёқлари жонсизли-
гича қолаверди. Акиси эса

Оқибатли, мурувватли бўлайлик!

ни ҳам билмайди. Бундан
ташқари йигитлар хавфсиз-
лади хусусида йўлланма
олишга ҳам улгуришмаган.

Ака-ука совуқда «тара-
шаси» чиқиб кетган вагон-
ни очишга уриниб, темир
билан уришарди. Гира-шира
қоронғуликда учқунлар сач-
рарди. Ҳаммаёқни «тарақ-
туруқ» овози босиб кетган-
ди. Шу пайт... Люк очилиб,
зил-замбил қилиб юкланган
шағал пастага сурилди.
Одижон қочибга улгурма-
ди: муздек шағал йигитнинг
кўкрагига босиб қолди.

Кимдир жон ҳолатда қи-
чирди, кимдир қўлтигидан
ушлаб тортиди. Кўз олди қо-
ронғулашди, эс-ҳушини йў-
қотди...

Ака-укани очиб юк маши-
насига ётқизиб, 20 кило-
метр узоқликдаги ҳарбий
госпиталга олиб келишди.

Одижон эртасига ўзи-
га келди, бўлиб ўтган во-
қеаларни эслади. Аъзон ба-
дани зир қақшаб оғриди.
Ҳаммадан ёмони — оёқлари

ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

- Қора ердан ҳам тилларанг
бугдой унади.
- Бугдой бошоқласа,
ўроқнинг қадри ошад.
- Қўроқчилик пайтида
ёққан ёмғир олтидан
қимматдир.
- Ҳосилнинг отаси офтоб,
онаси сувдир.
- Етилган бошоқ ерга
нитилар.
- Бўлиқ ҳосилни кичкина
дала бўш ётган катта
майдовдан азинроқдир.

ШАХМАТ СПОРТМИ ЁКИ САНЪАТ

Шахмат яралганидан буён неча аср-
лар ўтган бўлсада, ҳануз бу соҳрли
ўйин моҳияти хусусида тангал бир
фигра келинган йўқ. Ким учундир у
шунчаки ҳордиқ чинарчи воситаси; ким
учундир ақл-заковатни машқ қилдириш
омили; учинчи биров учун у ҳаёт-мамонт
масаласи...

Тақдиротчилар ўртасида ҳам айдил-
лик йўқ: баъзилар уни санъат намунаси
деб қарашса, бошқалари спорт турлари-

Шахмат кўплаб хасталик-
ларни енгиб ўтишда муҳим
омил эканлигини баъзи би-
ровлар ҳаёлига ҳам келтири-
маса керак? Лекин кўплаб
далиллар шундан далолат
бериб турибди.

«Минг бир кеча»нинг асо-
си ҳақрамонларидан бирни
масхур халифа Хорун ар-
Рашиднинг табии Юсуфий
вабо кенг ёйилган паллада
халифани шахматни кенг
тарғиб қилишга даъват эт-
ган: «Бу зукко ўйин, — деб
таъкидлаган эди Юсуфий, —
ҳар хил кўрқинчли хал-
ларни унуттишга имкон бе-
риб, кишиларни хасталик-
лардан асрайди».

Англиялик халқаро мас-
тер Б. Вуд гувоҳлик бера-
ди: «Бир кун менга оёғим
синиқ бўлишига қарамай

дан бири ҳисоблашди. Биз эса етук
шахмат усталарининг бу ўйин ҳақидаги
мулоҳазаларидан айримларини эъти-
борингизга ҳавола қилмоқчимиз.

Шахмат бўйича иккинчи жаҳон че-
мпioni Эммануэль Ласкер: «Шахмат —
бу курашнинг деманди».

Югославиялик таниқли шахматчи С.
Глигорич: «Шахмат — ўзинг билан ўзинг
олишишдир».

Машҳур шахмат назарийчиси ва ама-
лиётчиси С. Тартаковер: «Шахмат —
ўз хатоларинг билан курашкидир».

Гроссмейстер А. Котов: «Шахмат ки-
шига ўз камчиликларини ҳолис баҳо-
лашда кўмаклашадир».

Анвар ИНОҚОВ

ДАВО ВОСИТАСИ

шахмат мусобақасида қат-
нашишга тўғри келди. Дона
сурини бошлашга, оёғим-
даги оғриқни буткул унут-
тиб юбордим. Деярли беш
соат ўтгач, вақт тингилли
туғайли галаба келтирувчи
юриниш пайкамай қол-
ганидан сўнггида яна оғриқ-
лик сеза бошладим».

Шахмат тарбияotchиси, кас-
бига кўра руҳий шифокор
бўлган Георг Марко: «Шах-
мат тахтасида амалга оши-
рилган нафис юриш кишига
шундай завқ бағишлаши
мумкинки, унинг кайфияти
кўтарилиб қўлмасдан, қа-
тор хасталиклардан ҳам
фориг бўлиши мумкин».

Польшадаги Тиха шахр-
ида жойлашган ҳордиқ мас-
каннинг бош шифокори
Ришард Страт чин маънода
шахматни соғломлаштириш
воситасига айлантирди.
Унинг ташаббуси билан бу
ерда очил ҳавода узунасига
8 метр, энига 8 метр катта-
ликдаги бир неча шахмат
тахтаси ясадди. Доналар
вазни эса 22 килограмм
эди. Стратнинг айтинича,
ақлни бу тариқа жимсоний
мажбур оқнали пеллаш
гойт самарали тадбирдир.
«Бизнинг клубимизда бирор
соат шу тариқа дона сур-
сангиз, шахмат соғломлаш-
тирувчи тадбир эканлигига

ГОЛЛАНДИЯДАГИ МУЗЕЙДА

Голландиянинг Энтхехеда шахрида 1977 йилдан буён
шахмат музейи ишлаб турибди. Музейда бир неча бўлим-
лар мавжуд. «Шахмат асрлар ва мамлакатлар оша» бў-
лимида кўҳна ўйиннинг асрлар мобайнида юзага келган
ўйлаб турлари намойишга қўйилган. Бошқа бўлимда эса
шахмат тарихи давомида содир бўлган аjoyиб мусоба-
қалар ҳақида ҳикоя қилинади. Яна бир бўлимда улур
сиймолар ҳаётида шахматнинг ўрни, аҳамияти тўғрисида
сўз юритилиб, кўплаб мисоллар келтирилади.

Музейда шахматга оид мақоллар ва маталлар бўлими
ҳам бўлиб, унда беҳисоб афоризмлар келтириб ўтилган.
Мана улардан бири: «Инсон тўла саодатга эришиши учун
уч нарса керак. Биринчиси, яхши хотин, иккинчиси, яхши
муслика ва учинчиси, ҳафтасига бир марта шахмат ўй-
наб туриш».

мусобақаларни ёритиб ту-
ришди.

Ушбу парча эса «Шахмат
ва саломатлик» мақоласи-
дан олинди: «Ҳарчи бу со-
ҳада жиддий тадиқот ишла-
ри амалга оширилмаган
бўлсада, кундалик турмуш
тажрибаси шундан далолат
бериб турибдики, метёрида
шахмат ўйнаб туриш ҳор-
диқнинг, асабини тинчланти-
ришининг аjoyиб воситаси-
дир».

Қадимги араб маталида
ҳам шу фикр таъкидланиши
диққатга сазовордир: «Ҳар
кун шатранж ўйнамайдиган
банди мўмин ўзининг эрта
қариб қолишига замин яра-
тади».

Ш. ИҲЛОШ
ўғли тайёрлади.

ХАВАС ҚИЛСА АРЗИЙДИ

Заркент ҳудудига яшов-
чилар ҳамшира Салима Му-
ҳиддиновани яхши таниди-
лар. Чунки у кўпдан кўн-
қўшилларининг ўз шифокори
бўлиб қолган.

Йиги келин бўлиб келган
пайтларидеҳ одамлар дар-
дига нишан бўлар, аввали-
да Хонободда, кейинчалик
Ирвалонда ўн йил дойлик
қилди. Йўл азобидан қийна-
лганда қарор қабул қили-
нибди.

Одижоннинг гап оҳанги-
дан нега шу қарор илгари-
роқ қабул қилинмайдигини,
деган фикр сезилиб турар-
ди.

— Биласизми ёшим ўтиб
борпайди, — дейди у ўқинч
билан. — Наҳотки, тиббий-
етимиз шу қадар ожиз бўл-
са? Наҳотки мен шу ал-
фозда ётаверсам?!

Йигитнинг кўзларида ёш
айланди, овози титради.
Унга нима деб жавоб бе-
ришни, қандай юпатишмини
билмасди. Чунки Оди-
жонга тасалли эмас, ҳақи-
қий даво керак. У Тошкент-
даги ҳарбий госпиталда
ётишни орзу қилди, ўша
ерда тузалиб қичишга ас-
тойдил ишонди.

Ватан хизматига бориб,
мажруҳ бўлиб қайтган йи-
гитнинг орузини амалга
ошириш, оёқларига жон
бағишлаш, ҳеч бўлмаганда
ҳолсизланган вужудини мус-
таҳкамлаш шунчалик қи-
йинмикин? Ахир ана шун-
дай кўнгли ярим кишиларга
мурувват кўрсатмасак, ҳол-
аҳоолларини сураб турма-
сак, меҳр-оқибатдан гапир-
ишимиз жоизмикин?

Ўзбекистон Республикаси
Соғлиқни сақлаш вазирлиги,
Чиноз район ҳокимиятидаги
ўртоқлар собиқ аскарнинг
ўтинчларига қўлоқ солишар,
бирор чора-тадбир ўйлаб кў-
ришар, деб умид қиламиз.

ЭСОИ ҚОСИМОВ,
Тўхтаўжа МАҲМУДОВ.

ций йоди, хлор, бром, титан,
магний каби 25 хил ноб
моддаларга эга, — дед ҳикоя
қилади Салимахонов. — Улар
дан омикорлик билан фой-
даланилса, сийатликка беки-
ёс ёрдами тегади. Аммо, ай-
рим беморлар ванада 5—8
дақиқа ўрнига кўпроқ бў-
лишиб, кейин қийналиб қо-
дишади.

Салимахонов ҳақ. Унинг
суҳбатлари жонли, метёри-
да даволаниш — умр зий-
нати эканини ўқтиради. Шу-
нинг учун ҳам ҳамкасблари
Таскира Салимова, Рая
Сирцова, Людмила Шевцо-
ва, Халима Аҳмадиянова,
қўли гул шифокор Фазлид-
дин Кенжаевлар уни ҳурмат
қилишади, бамааслаҳат ишла-
шади.

«Ўзимизнинг Салима опа»
— бу беморлар атамаси.

Ширинсуханлиги, фидойили-
ги туғайли, у мана шундай
иззатли сазовор бўлган. У
яхши ва ибратли оила соҳи-
баси, фарзандлари ўғли
Муҳаммадали пайвандчи,
Йўлқолиддин шойи газлама-
лар комбинатининг ишчиси,
қиз Саида тикувчи, Камо-
лиддин билан Абдулвоҳид-
лар эса ҳозирча ат-лочи
ўқувчилар. Оила посбони
Ақбарали ака Исоков уйсоз-
лик комбинати ишчиси. У
ҳам фидокор ва саховатпеша
инсон.

Салима ҳар тонг ишга ке-
лар экан, катта-кичик билан
одатдайдиги самимий ва
илиқ сўрашади, беморларга
меҳр кўрсатади, шунданим,
одамлар уни интиқ кутади-
лар...

Турғунўлат
СУЛАЙМОНОВ.

ТУРКИЯДА ДАМ ОЛИБ ҚАЙТИШДИ

Республикаимиз халқ таъ-
лими тизимида истиқболли
ўзгаришларни амалга оши-
риш учун янгидан-янги им-
кониятлар юзага келмоқда.
Мамлакатимизнинг кўплаб
шаҳарларида турк лицейла-
ри иш бошлагани шундай
ўзгаришлардан биридир.

Ҳозирда бу таълим даргоҳ-
ларида юртимиз келажиги
ҳисобланган минглаб ўсмир-
лар билим олмақда.

6 август кун Тошкент,
Самарқанд, Бухоро, Фаро-
на, Наманган, Урганч ва
Нукус шаҳарларида жой-
лашган лицейларнинг 193
нафар фаол ўқувчиси Тур-
киядан қайтиб келди. Ўқув-

чилар турли шаҳарларда
алоҳида дастурлар асосида
дам олдilar. Болалар мам-
нуи. Сафар давомида улар
турк тили ва бошқа соҳалар
да лицейда олган билимлари-
ни пухталаш имкониятига
эга бўдилар. Турли мусоба-
қалар, ҳаваскорлик кон-
пертларига иштирок этиди-
лар. Ҳатто Мармар денгизи-
да мириқиб чўмилишди.

Шунга қарамасдан, улар она
юртининг соғинаган.

Ўзбекистон Халқ таълими
вазирлиги умумий ўрта таъ-
лими бoш бошқармаси
раҳбари Маҳмудбек Қоси-
мовнинг таъкидлашича, рес-

публикада бу йил яна 16 та
лицей очилиши кутилмоқ-
ти. Ёшларимизни турк
лицейларида ўқитиш уларни
ҳар томонлама зукко, би-
лимли инсонлар қилиб тар-
биялашда муҳим ўрин тут-
ади. Таълимдан сўнг мазмун-
ли дам олиш ҳам ана шу
тарбиянинг давомидир.

Истанбулдан самолёт бе-
маҳал келганига қарамай,
кутиб олиш маросими ба-
тартиб ўтди. Бошқа шаҳар-
ларга кетадиган ўқувчилар-
ни уйларида эсон-омон ет-
казиш учун махсус автобуслар
урганчилик ва нукуслик
ўқувчиларга эса самолёт аж-
ратилди. Бу ишларга рес-
публика Халқ таълими ва-
зирлиги вакиллари бош-қoш
бўлишди.

Ғулом МИРЗО,
ЎЗА муҳбири.

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ «ҲОЖАТБАРОР» ТАРҒИВОТ-ТИЖОРАТ
ХИЗМАТИ
МУЛОҚОТ УЧУН ТЕЛ: 33-44-43, 32-54-44, 32-56-34, 32-56-25
БУЮРТМАЛАРИНГИЗ ТЕЗДА АДО ЭТИЛАДИ

Қадри Матмурод Мат-
қурбонов!

Сизни Тошкентдаги 6.
хунар-техника билим юр-
ти жамоаси, барча ҳам-
касбларингиз, ёр-биро-
дарлар ва қадрдошларин-
гиз номидан кутлуг эл-
лик ёшингиз билан қиз-
илин муабракбод этамиз.
Талабаларга мусикадан
сабоқ беришга, ашула ва
рақс тўғрагига раҳбар-
лик қилишга сидқидил
ёдошшингиз кўпчилик
томонидан эътироф этил-
ган. Падари бузрукво-
рингиз Матқурбон ота
изидан бориб, Хоразм

халқ кўшиқларини, мум-
тоз ашулаларни юракдан
ижро этишингиз мухлис-
ларингизни доимо хур-
санд қилади.

Пойтахтнинг «Умид»
маҳалласидаги хонадо-
нингизда ҳаминша тинч-
лик-хотиржамлик бўли-
шини, рафиқангиз Омон-
жон Ғаниева, ўғлингиз
Илҳомжон, келинингиз
Анорахон, набираларин-
гиз Сунбула, Ойбеклар
бахтига соғу саломат
юринингизни, узоқ умр
кўришингизни ният қи-
ламиз. Халқимиз суйган
кўшиқларни дилдан куй-
миз.

лаб, давраларга файз
киритишингизни тилай-
миз.

АСАЛАРИЧИЛИКНИ ЎРГАНИНГ!

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ ТАЪЛИМИ ВАЗИРЛИГИ

Тошкент вилояти Тошкент туманидаги 19-сон хунар-техника билим юрти

1993—1994 ўқув йили учун 11-синф ҳажмида маълумотли 30 ёш-
гача бўлган йигит ва қизларни асаларичи-дурадгор мутахассислиги
бўйича

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ўқш муддати — 1 йил. Ўқш даври

узулсиз меҳнат фаолиятига қиради.
Билим юртини аъло баҳо билан би-
тирган ўқувчиларга асаларичилик олий
ўқув юртиларига кириш учун йўлланма
берилади. Улар олийоҳга конкурсиз
қабул қилинадилар.

Ў